

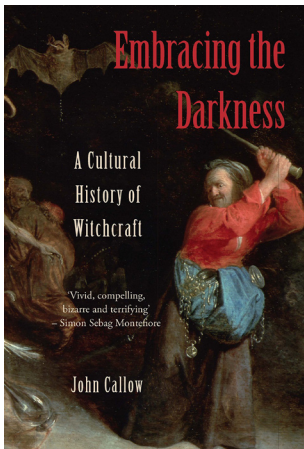

О ИДЕЈАМА И КЊИГАМА ON IDEAS AND BOOKS

др Милан Радовановић
Београд

Друштвена историја у фокусу XXX

Callow, John, *Embracing the Darkness – A Cultural History of Witchcraft*, I.B. Tauris, New York 2018, 263 p.

Веровање у надприродне силе заједничко је обе-
лежје културних традиција свих европских народа.
Само једна од одлика оваквог, дубоко укореног,
сујеверја било је и веровање у црну магију, односно
вештице. Џон Калоу, истраживач сарадник Одељења
за историју, Универзитета у Ланкастеру и директор
Марксове меморијалне библиотеке у Лондону, овом
публикацијом се надовезује на већ објављене резул-
тате истраживања на тему вештица и црне магије у
Европи шеснаестог и седамнаестог века.

Кроз десет поглавља, аутор разматра начин на који
је сујеверје обликовало европску културу од старог
века до савременог доба, фокусирајући се пре-
васходно на књижевност и сликарство. Целине су
организоване хронолошки, а свака почиње преиспи-
тивањем актуелности идеја постојања црне магије и
вештица у измењеном културном контексту. Један од
најважнијих хипотеза са којима Калоу иступа јесте
да присуство сујеверја ни на који начин не зависи
од самих идеја које сачињавају културну основу
друштвене стварности, већ ове идеје искључиво
утичу на употребну вредност мотива црне магије
и вештица.

Географски фокус публикације представља континентална Европа, али последично развоју масовне културе и нових медија у двадесетом веку, односно стварању глобалног друштва, Калоу разматра и уметност Велике Британије, односно Сједињених америчких држава.

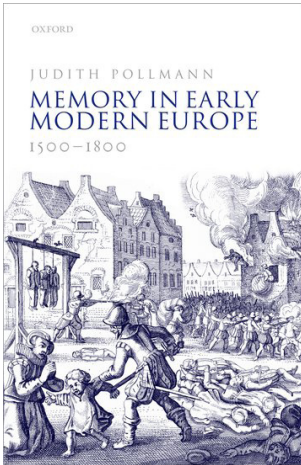

Winkler, Martina, *Kindheitsgeschichte – Eine Einführung*, Vandenhoeck & Ruprecht GmbH & Co, Göttingen 2017, 240 S.

Под утицајем различитих друштвених наука, а преваходно социологије, педагогије и књижевности, историја истраживању детињства приступа преиспитујући промене у начину на који је, у појединачним периодима развоја друштва, оно перципирано. Модификација односа према детету при томе се посматра као својеврсна парадигма развоја друштва у целини. Мартина Винклер, професорка културне историје Источне Европе на Универзитету у Бремену, у овој публикацији нуди прегледну систематизацију централних питања којима се историографија бавила изучавајући феномен детињства. Истовремено у питање доводи неке од доминантних претпоставки које се тичу начина на који је друштво доживљавало децу и њихов однос према одраслима.

Публикација је подељена на укупно четрнаест поглавља. Прво је посвећено методолошким основама изучавања детињства, те централним питањима којима се ауторка бави и циљевима публикације. У другом поглављу разматрано је дело Филипа Ариеса, као својеврсног пионира изучавања историје детињства. Следи пет целина посвећених детињству у историографским контекстима средњег века, шеснаестог и седамнаестог века, дугог деветнаестог века и, коначно, двадесетог века. Шесто поглавље посвећено је дуализму у дефинисању феномена детињства. Преосталих пет целина тичу се фотогра-

фија из детињства, литературе и филмова за децу, детињства у контексту глобалне историје и дечијих права. Свако поглавље садржи и списак релевантне литературе.

Pollman, Judith, *Memory in Early Modern Europe 1500-1800*, Oxford University Press, Oxford 2017, 231 p.

Модерно доба у Европи обележила је својеврсна фетишизација прошлости, која је коришћена као мера свега што је било добро или лоше у садашњем тренутку. Овакво схватање водило је, између осталог, претпоставци да је прошлост исувише важна да би се на тумачење могла препустити искључиво историчарима. Јудит Полман, професорка ране модерне историје Низоземске на Универзитету у Лајдену, овом публикацијом настоји да пружи одговор на питања шта је подразумевала интеракција Европљана са прошлошћу у рано модерно доба и шта је све обележило чин формирања сећања у овом периоду. Своје истраживање засновала је на суочавању историографских са делима које највећим делом припадају жанру мемоарске литературе.

Комплексност и обим теме условили су, уз нужно интердисциплинарни приступ, стварање својеврсног мета-наратива који је ауторки омогућио да издвоји карактеристична питања и њима се бави у хронолошкој вертикали. Уз предговор и закључак, публикацију чини укупно седам тематских целина посвећених успону личне историје услед измењеног схватања функције коју би историографија требало да игра у друштву; свесној употреби анахронизма као манифестацији успона историјске свести; комплексној интеракцији обичаја и сећања; улози коју је сећање играло у стварању свести о припадности одређене заједнице; интеракцији митова и легенди са сећањем; феномену „наменског заборављања“ и његовој улози у формирању колективног сећања и

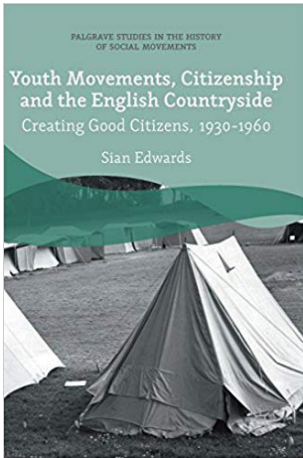
начину на који је формирано и ревидирано сећање на насиље.

Eberle, Thomas S. (Hg.), *Fotografie und Gesellschaft: Phänomenologische und wissenssoziologische Perspektiven (unter Mitarbeit von Niklaus Reichle)*, Transcript Verlag, Bielefeld 2017, 456 S.

Када се у обзир узме јединствено значајан положај који је фотографија заузела у савременом друштву и њена свеprisутност у свакодневици, друштвене науке до сада су јој посветиле тек ограничену пажњу. Мада одавно подложне различитим врстама анализе, теоријске основе за њихову интерпретацију и контекстуализацију остале су несразмерно скромне. Зборник радова чији је уредник Томас Еберле, професор емеритус социологије на Универзитету у Сент Галену, настоји да прошири постојеће оквире за коришћење фотографија у различитим дисциплинама.

Двадесет и пет радова сакупљених у овој публикацији распоређено је у четири веће тематске целине, у најширем смислу те речи посвећене чину фотографисања, посматрању, тумачењу и теорији израде фотографија. Зборник садржи и одговарајући предговор уредника, те завршна разматрања. У предоченим оквирима, аутори су се бавили најразличитијим питањима – субјективизацијом стварности кроз чин фотографисања, дигитализацијом процеса стварања фотографија, утицајем мобилних апликација на развој фотографије, интеракцијом фотографије и филма, феноменом селфија, улогом фотографије у изградњи културе сећања, делатношћу појединачних уметника и, у најопштијим оквирима, различитим феноменолошким аспектима фотографске уметности.

Sian, Edward, *Youth Movements, Citizenship and the English Countryside – creating good citizens 1930-1960*, Palgrave Macmillan, Cham 2018, 296 p.

Едвард Сиан, који предаје британску историју модерног доба на Универзитету Винчестер, овом публикацијом покушава да одговори на надређена питања шта је тачно чинило „доброг грађанина“ из перспективе друштва Велике Британије средином двадесетог века, односно шта је све требало учинити како би се просечан грађанин приближио овом идеалу. При томе се аутор определио за сасвим специфично позиционирање проблема, испитујући интеракцију омладинских покрета и организација са енглеском природом (countryside) у функцији реализације иницијалног модела пожељног припадника друштва.

Заједничко за четири покрета којима се аутор бави јесте претпоставка да је основни „проблем“ омладине у посматраном периоду било трајно удаљавање од руралне средине. „Проблематична“ омладина дефинисана је као саставни део грађанства и радничке класе, а њено постојање као последица континуираног боравка у урбаној средини. Боравак у природи требало је да представља својеврсну противмеру, која би омладини омогућила изградњу поштовања према руралном окружењу и пожељну интеракције са њим. У оквирима односа животне средине и појединца, аутор, кроз пет тематских поглавља, испитује како је од будућих „добрих грађана“ очекивано да ће се понашати у природи, у тренуцима разоноде, код куће, на послу и када су наступали као део заједнице.